

Un sătmărean la curtea domnească a lui Mihai Viteazul

Istoriografia evului mediu sătmărean abordată atît prin prisma unor aspecte elucidate în publicațiile existente, dar mai ales prin descifrarea și restituirea unor noi date din documentele vremii, ne oferă în permanență argumente istorice privind conectarea acestui colț de țară românească la marile momente de istorie națională.

Un aspect mai puțin cunoscut din evul mediu sătmărean, îl constituie existența unui reprezentant al acestor meleaguri, la curtea lui Mihai Viteazul în a două jumătate a anului 1599. Această perioadă din scurta domnie a lui Mihai Viteazul, reprezintă un moment de intensă lucrare istorică; este momentul pregătirii cuceririi Ardealului și alipirii lui la Țara Românească, act pregătit printr-o impresionantă mișcare diplomatică și militară. În acest context, trebuie văzută și plecarea sătmăreanului Ioan Darahi la curtea lui Mihai Viteazul.

Ioan Darahi provine dintr-o familie care aparține nobilimii mici din jurul orașului Satu Mare. La 1300 această familie deținea proprietăți în satul Dara (de la toponimicul localității se poate deduce lesne numele familiei). În secolele următoare, înflinim în documentele vremii, reprezentanți ai acestei familii care au avut proprietăți mici în satele: Vetiș, Terebești, Oar, Păulești. În jurul anului 1550,

familia Darahi face parte din categoria familiilor nobiliare scăpătate, care nu aveau o proprietate mai mare de 10 porți.

La 1598, Ioan Darahi este în slujba lui Mihail Székely, căpitanul cetății Satu Mare, avînd îndeletniciri în cancelaria acestuia. Într-un document din 31 august 1593, se menționează faptul că Ioan Darahi era unul din reprezentanții curții de judecată a căpitanului cetății Sătmarului. Mihail Székely, pe lângă atribuțiile sale în cetatea Sătmarului, a devenit un intermediar diplomatic între Mihai Viteazul și împăratul Rudolf al II-lea. Astfel, Mihai Viteazul într-o scrisoare din 14 iulie 1600, menționează faptul că Mihail Székely „adeseori se ostenește înaintea noastră în trebile Maestății sale împăratul”. În virtutea acestei calități, Mihail Székely, la cererea lui Mihai Viteazul, trimite la începutul lunii iulie a anului 1599, pe sluga sa Ioan Darahi, în calitate de secretar la curtea domnului român. Este momentul în care Mihai Viteazul și-a creat în cancelaria sa domnească un adevărat aparat de diplomați și secretari de care avea nevoie, înainte de unirea celor trei țări române. Ioan Darahi stă la curtea voievodului român pînă în 10 decembrie 1599, făcînd la întoarcerea în Sătmar, un raport amănunțit asupra șederii sale la cancelaria domnească. Informațiile cuprinse în acest raport

sint deosebit de prețioase și prezentând uneori aspecte legate de voevodul român, frământările și preocupările acestuia înainte de cucerirea Ardealului, interesante mărturii legate de latura psihologică a personalității acestui erou ilustru al istoriei noastre naționale. Date deosebit de semnificative oferă Ioan Darahi în raportul său privind lupta de la Șelimbăr din octombrie 1599, purtată de Mihai Viteazul împotriva lui Andrei Bathory, pentru „cuprinderea Ardealului“, remarcându-se prin exactitatea observațiilor și prin descrierea minuțioasă a cîmpului de luptă. După 10 decembrie 1599, se pare că Ioan Darahi revine la curtea lui Mihai Viteazul (de altfel și stăpînul său, căpitanul cetății Sătmărulei Mihail Székely, în iarna anului 1600 este primit de Mihai Viteazul la Alba Iulia) în perioada februarie—martie a anului 1600, de unde relatează sosirea unei solii turcești la curtea domnească.

Neîndoielnic, acest aspect mai puțin cunoscut din istoria evului mediu sătmărean, privind activitatea lui Ioan Darahi la curtea voevodului Mihai Viteazul în perioada iulie—decembrie a anului 1599, ne oferă pe lângă datele de strictă informare și restituire istorică, un exemplu de certă considerație istoriografică privind relația organică a ținuturilor sătmărene cu o epocă glorioasă de istorie națională constituită din ideea și fapta viteazului domn și voevod.

DORU RADOSAV